

שער ד: מזוזה

א. באלכסון

נוהגים שקובעים את המזוזה בצד הפתיח באלכסון (יר"ד סי' רפט סע' ו).

הטעם: כדי לצאת ידי שתי הדעות: של רש"י ושל רבינו תם במסכת מנחות (לג.) אם לקובעה בזקיפה או בשכיבה (תרומת הדשן סי' נב, מהרי"ל סי' תקצג, סמ"ק סי' קנד)^א.

ב. בשפופרת

קובעים את המזוזה בפתיח בשהיא מונחת בתוך שפופרת של קנה או נרתיק של עץ או מתכת (יר"ד סי' רפט סע' א).

הטעם: לשומרה מלחות הכותל (תוספות ב"מ קב. ד"ה בגובתא). ועוד, משום שאסור לנגוע בגוף המזוזה כיון שיש לה דין של ספר תורה (כתר ש"ט סי' תשמט)^ב.

ג. היד על המזוזה

נוהגים להניח היד על המזוזה כשנכנסים לבית וכשיוצאים ממנו (רמ"א יר"ד סי' רפה סע' ב).

הטעם: ע"ש המסופר במסכת ע"ז (יא.) על אונקלוס בן קלונימוס הגר שלקח והוה הדומאים לקיסר, עבר ליד הפתיח "חזא מזוזתא דמנחא אפתחא אותיב ידיה עלה" (=ראה מזוזה קבועה בפתיח שם ידו עליה) (רמ"א שם בשם מהרי"ל)^ג.

א הגר"א פסק כרש"י שיש לקבוע אותה זקופה (מע"ר סי' צז).

ב עיין שו"ת ר"ע איגר סי' נח.

ג וראה כתו"ק דברים ר' ט, ועיין תפילה ורשה תרנ"ה עמ' 586.

ד. שדי

נוהגים לכתוב השם שדי על המזוזה מבחוץ (יו"ד סי' רפח סעי' טו).

הטעם: מפני ששם זה הוא גם נוטריקון של "שומר דלתות ישראל" (כלבו סי' צ"ד)